

Sjøtun/Sandneshamn Utmarkslag SA

Tromsø kommune
ved kommunedirektøren

Dato: 14.04.2021

Om klage på saksbehandling – brudd på viltloven med tilhørende forskrifter, kommuneloven og forvaltningsloven

Innledning

Sjøtun/Sandneshamn Utmarkslag SA (SSU) viser til tidligere korrespondanse i saken, senest ved brev av 06.04.2021 fra Tromsø kommune, ved Seksjon for byutvikling, klima, miljø og landbruk, med saksnummer 21/04765-3. Herunder følger vår replikk til brevet fra Tromsø kommune.

Vi mener det er svært positivt at Tromsø kommune endelig skal sette i gang arbeidet med få på plass *mål for forvaltning av elg* jamfør hjorteviltforskriften § 3; reglement for Viltnemnda i tråd med kommuneloven § 5-13; samt riktig dokumentasjon på delegasjonsmyndighet etter kommuneloven § 5-14. Vi er også fornøyd med at Viltnemndas møtedokumenter for fremtiden legges ut i kommunens møtekalender, samt at postlistene for Viltnemnda nå skal være ajourført. Dette vil komme til nytte for allmennheten og for rettighetshaverne som forvalter elgbestanden lokalt.

Vi gjør imidlertid oppmerksom på at det følger av Tromsø kommune sitt *Reglement for saksbehandling i folkevalgte organer*, punkt 2.1 at møteplanen fastsettes av kommunestyret; senest innen utgangen av desember. Dette må også gjelde for Viltnemnda, og føre til at møteplan for året faktisk må fastsettes. Hva gjelder oppdatert postliste, ser det videre ut som at postlisten mangler dokumentasjon fra minst ett møte fra 2020. Vi viser til referatet fra Viltnemndas møte i 03.12.2020 der korrespondanse fra og til kommunen er vedlagt (se saksnr.: 20/20619-1), og omtaler at Viltnemnda har hatt møte 26.11.2020. Vi ber om at møtedokumentene også fra dette møtet legges ut i postlisten.

Samtidig som vi i utgangspunktet er positive til det vi har nevnt over, vil vi i det følgende komme med replikk til kommunens kommentarer omkring «Manglende plan for forvaltning av elgbestanden», og kommunens vurdering av Viltnemndas rolle og synlighet. Deretter vil vi også påpeke ulovlig lang saksbehandlingstid fra kommunens side i konkrete saker. Samtidig vil vi bemerke ulempene dette medfører for rettighetshavere, allmennheten og Tromsø kommune sitt omdømme som forvaltningsorgan.

Om manglende kommunale mål

I brevet fra Seksjon for byutvikling, klima, miljø og landbruk fremgår det at Tromsø kommune mener målene for elgforvaltningen i Tromsø kommune er «ganske tydelig», med henvisning til at om lag 90

% av tellende areal er omfattet av godkjente bestandsplaner, henholdsvis på fastlandet og Kvaløya med søndre del av Ringvassøya.

Dette til tross for at det følger eksplisitt av [hjordtevlitforskriften¹ § 3](#) at kommunen skal vedta mål for utviklingen av elgbestandene, der målene blant annet skal «ta hensyn til opplysninger om beitegrunnlag, bestandsutvikling, skader på naturmangfold, jord- og skogbruk og omfanget av viltulykker på veg og bane». Videre følger det av kravene til bestandsplan i [hjordfors. § 15, annet ledd, første punktum](#) at bestandsplanen skal «inneholde mål for bestandsutviklingen, i samsvar med kommunens mål».

Slik hjordtevlitforskriften er å forstå, er det dermed ikke slik at Tromsø kommune kan belage seg på bestandsplanene for å legge til grunn at «målsettingen for elgforvaltningen i Tromsø er ganske tydelig». Systemet i lovverket er derimot bygd opp slik at kommunen gjennom sitt ansvar skal gå først, og legge føringer gjennom vedtatte mål, som bestandsplanene må planlegge innenfor. Kravene som hjordtevlitforskriften fastsetter til kommunale mål er dessuten ulike fra kravene til bestandsplanene, noe som også underbygger at slutningen som Seksjon for byutvikling anfører er feil.

Om begrunnelse for å opprettholde Viltnemnda

I avsluttende del av brev fra Seksjon for byutvikling, kommenteres Viltnemndas rolle og synlighet. Der fremgår det at Tromsø kommune

«vurderer det slik at det er nyttig og faglig fornuftig å fortsette ordningen med kommunal viltnemnd. Viltnemnda bidrar med faglig og lokal kunnskap, og til faglig og politisk fundering av arbeidet og vedtakene som utføres av kommunens viltansvarlige.»

Ut ifra dette ser det ut til at Tromsø kommune og Seksjon for byutvikling forutsetter at det er de folkevalgte som skal bidra med faglige innspill i saker, når Viltnemnda skal fatte vedtak i sakene som behandles. Dette er motsatt fra alminnelig praksis i forvaltningen: det er leder for folkevalgt organ som innkaller til møter og setter sakliste; administrasjonen som påser at saker som legges frem i det folkevalgte organet er forsvarlig utredet; og medlemmene i det folkevalgte organet som fatter vedtak i sakene.

En slik løsning som Seksjon for byutvikling skisserer, er prinsipielt problematisk. Tromsø kommune er tilsynelatende prisgitt at kommunestyrets politiske partier ved hvert kommunestyrevalg klarer å stille listekandidater med politikere som er faglig kompetent i spørsmål omkring forvaltning av vilt, elgjakt, og forholdene i distriktene, for å kunne forvalte saker etter viltloven og tilhørende forskrifter. Selv om Tromsø kommune mener kompetansen per i dag er til stede i nemnda, er det ikke gitt at dette vil være tilfellet i fremtiden.

Dersom SSU oppfatter Seksjon for byutvikling riktig, ser det videre ut til at denne forvaltningspraksisen i Tromsø kommune er i strid med [kommuneloven² § 13-1, tredje ledd](#), samt Tromsø kommune sine vedtatte *Reglement for saksbehandling i folkevalgte organer*, kapittel 3.

¹ FOR-2016-01-08-12 – Forskrift om forvaltning av hjordtevlit, heretter «hjordfors.»

² LOV-2018-06-22-83 – Lov om kommuner og fylkeskommuner, heretter «kompl.»

Etter kommuneloven og Tromsø kommune sine egne reglement er det kommunedirektøren, ved administrasjonen, som har som oppgave å stå for de faglige utredningene av sakene. Denne oppgaven tilligger altså ikke medlemmene i de folkevalgte organene.

Til sist under dette punktet vil vi bemerke kommunens anførsel om at Viltnemnda bidrar til «politisk fundering av arbeidet». Etter loven er det ikke nødvendig med politisk behandling i kommunal viltnemnd. I de sakene som krever behandling av politisk organ, må sakene per i dag uansett opp til behandling i formannskapet, før det behandles i kommunestyret. Dagens ordning synes å legge opp til en unødvendig byråkratisk prosess som er både ressurskrevende og unødig tidkrevende.

På bakgrunn av det ovennevnte er vi av den oppfatning at Tromsø kommune, ved Seksjon for byutvikling, ikke lengere har grunnlag for sin vurdering om å opprettholde Viltnemnda.

Om ulovlig lang saksbehandlingstid

Innledning

Vi vil herunder påpeke ytterligere forhold ved Tromsø kommune sin behandling av saker som omhandler elgforvaltning, som bryter med loven. Dette kommer i tillegg til de forhold som kom frem i vårt brev av 19.03.2021. Dette gjelder to konkrete saker som har vært til behandling i Tromsø kommune ved Viltnemnda, der saksbehandlingstiden har ulovlig lang.

Sak om redusert minsteareal

Den første saken gjelder sak om forslag til redusert minsteareal i bestandsplanområdet Kvaløya og søndre Ringvassøy. Bestandsplanstyret på Kvaløya og søndre Ringvassøy sendte brev til Tromsø kommune den 15.01.2021, med forslag til redusert minsteareal i bestandsplanområdet. Forslaget ble sendt kommunen innen fristen som utløp samme dag, jmfør [hjortfors. § 6, annet ledd](#). Etter samme bestemmelse skal kommunen fastsette eventuell forskriftsendring innen 15. mars samme år.

I innkallingen til møte i Viltnemnda av 25.03.2021, fremgår det av saksfremlegget til sak 02/21 at endret minsteareal kan være fastsatt i forskrift tidligst i kommunestyret som skal avholdes 26.05.2021. Dersom dette skjer, vil kommunen fastsette forskriften over 2 måneder etter hjorteviltforskriftens krav.

I tillegg til at dette medfører ulovlig lang saksbehandlingstid, utgjør denne mangelfulle behandlingen til en ulempe for grunneiere og rettighetshavere. Dersom kommunen ikke selv klarer å sørge for at hjorteviltforskriften blir fulgt, skapes det følger som gjør det utfordrende for rettighetshaverne å legge opp privat forvaltning av elgbestanden.

En vil kunne innvende at dette i 2021 ikke vil ha noen praktisk betydning, ettersom kommunen har vedtatt redusert minsteareal for jaktåret etter den såkalte «50-prosent-regelen» i hjortfors. § 7. Det skaper likevel lite forutberegnelighet når Tromsø kommune selv ikke evner å prioritere slik at ansvaret etter hjorteviltforskriften blir overholdt. Det at minstearealet ikke ble endret ved forskriftsendring innen 15. mars, ville vært til hinder for rettighetshaverne å søke om ny bestandsplan. Som Viltnemnda allerede er gjort kjent med, planla bestandsplanstyret på Kvaløya og søndre Ringvassøy å utarbeide ny bestandsplan for perioden 2021 – 2025.

Sak om oppfølging av påskyting og ettersøk

Den andre saken gjelder Tromsø kommune sin oppfølging av påskyting og ettersøk på fastlandet i etterkant av elgjakta 2020. SSU er blitt gjort kjent med at Viltnemnda i møte den 03.12.2020 vedtok å konsultere med Politiet om grunnlag for eventuell anmeldelse omkring fem rapporterte forhold som skal ha forløpt seg under elgjakta 2020 omkring området Ramfjord og Breivikeidet. Basert fra

referatet fra Viltnemndas møte, synes som om det var jaktleder for *Stormyra og Holmboevaldet*, og valdansvarlig representant for valdet *Breivikeidet og Ramfjord sams* som eventuelt skulle bli anmeldt av Tromsø kommune.

Uavhengig av om forholdene som Viltnemnda er av straffbar art eller ikke, fremstår saksbehandlingen som lite tillitsvekkende og uryddig fra Tromsø kommune sin side. For det første er ikke saksdokumentene fra Viltnemndas møte den 26.11.2020 å finne i postjournalen. Det fremgår derimot i vedleggene til referat fra Viltnemndas møte av 03.12.2020 at slikt møte ble avholdt. For det andre har ikke Viltnemnda etter alminnelige forvaltningsrettslige prinsipper materiell kompetanse til å vedta at forhold skal politianmeldes. Dette fordi kommunestyret i Tromsø kommune gjennom delegasjonsreglementet har lagt denne myndigheten til avdelingsdirektør for Bymiljø. Viltnemndas vedtak i saken er følgelig å anse som ugyldig.

For det tredje synes ikke nevnte jaktleder og valdansvarlig sin rett til kontradiksjon å være ivaretatt. I svarbrevet deres til Tromsø kommune anfører de at de ikke har fått forelagt rapportene som kommunen har fått i hende. Dersom dette er riktig har partene ikke hatt mulighet til å uttale seg omkring de forhold som Viltnemnda har lagt til grunn kvalifiserer til anmeldelse i henhold til viltloven og hjorteviltforskriften. Dette vil i såfall være i strid med saksbehandlingsreglene i [forvaltningsloven³ § 16, § 17 og § 18](#).

Til sist synes det ikke som om saken har kommet til sin avslutning. Etter [fvl § 11 a](#) om saksbehandlingstid, skal forvaltningsorganet «forberede og avgjøre saken uten ugrunnet opphold». Uavhengig av om det faktisk er tale om straffbare forhold eller ikke, er det svært inngripende for partene det gjelder å være i uvisshet om eventuell behandling av straffesak blir å skje eller ikke. Dette særlig når saksbehandlingen strekker seg over tid. Partene har følgelig et særdeles stort behov for avklaring av saken. SSU har vært i kontakt med en av partene, som har informert om at det ikke er gitt tilbakemelding på videre saksgang, og heller ikke gitt foreløpig svar i saken. Det er heller ikke kjent om saken er henlagt eller avsluttet fra Tromsø kommune sin side.

Det er snart gått nærmere 5 måneder siden Viltnemnda vedtok å konsultere Politiet for å vurdere grunnlag for anmeldelse. Dette kan ikke anses å være i tråd med lovens krav om avgjørelse innen «ugrunnet opphold» samt god forvaltningsskikk, og vil følgelig være å anse som ulovlig lang saksbehandlingstid.

Til tross for at denne saken ikke berører SSU direkte, vil avklaring i saken være prinsipielt viktig for samtlige vald i Tromsø kommune. Kommunens oppfølging vil skape presedens for liknende tilfeller. Ettersøk og feilskyting under jakta skjer antakeligvis hvert år i Tromsø kommune. Skulle uhell skje i ett vald, må det neste tilfellet kunne forvente samme behandling. Det er derfor maktpåliggende at kommunens praksis ved oppfølging av slike tilfeller er transparent og tilgjengelig for allmennheten.

Oppsummering

Saksbehandlingen og prosessene omkring de to ovennevnte sakene er konkrete tilfeller som medfører at Tromsø kommune oppnår svekket tillit i saker behandles etter viltloven med tilhørende forskrifter. I forbindelse med SSU sin klage på saksbehandling av 19.03.2021 har vi vært i kontakt

³ LOV-1967-02-10 - Lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker

med flere rettighetshavere i kommunen. Det etterlatte inntrykket er at Viltnemnda mangler åpenhet og legitimitet, og har lite tillit blant grunneiere, valdene, og bestandsplanene.

Avslutning

Sammenholdt med vårt forrige brev, fastholder SSU sitt standpunkt om at Tromsø kommune bør legge forvaltningen av viltet til administrasjonen, for enklere og ryddigere prosesser.

Basert på det ovennevnte ber vi om at Tromsø kommune ved kommunedirektøren, igjen å vurdere organiseringen av forvaltningen av saker som reguleres av viltloven med tilhørende forskrifter fra behandling i Viltnemnda, til behandling hos administrasjonen.

Vi ber også om tilbakemelding fra Tromsø kommune omkring de nye forholdene som fremkommer i dette brev.

Med vennlig hilsen

Kim-Runar Dalberg Olsen
styrets leder
Sjøtun/Sandneshamn Utmarkslag SA